

SAMARBEJDE HAR AFLØST FRONTERNE I BYGGEBRANCHEN

TEKST: SØREN EGERT

ILLUSTRATION: BL OG FOLKEMØDET

Reelt var der tale om vidt *forskellige* arrangementer, men på Folkemødet 2013 på Bornholm lykkedes det en række nøglepersoner i og uden for byggeriet at nå frem til en *fælles* dagsorden for det, der kommer til at præge bygge- og anlægssektoren de næste mange år.

Energirenovering, ambitiøse klimamål, innovation, borgerinddragelse og udbudspolitik indgik i de titler, arrangørerne præsenterede for Folkemødets knap 60.000 gæster.

Budskaberne blev serveret og diskuteret på kryds og tværs af bl.a. stadsarkitekt Tina Saaby, Københavns Kommune, formanden for Gate 21, Anne Grete Holmsgaard, strategidirektør Martin Manthorpe, NCC, borgmester Steen Christiansen (A), Albertslund Kommune, kulturminister Marianne Jelved (R), administrerende direktør Kent Martinussen, Dansk Arkitektur Center, forskningsdirektør Lene Lange, Aalborg Universitet, borgmester Henrik Rasmussen (C), Vallensbæk Kommune og direktør Michael H. Nielsen, Dansk Byggeri.

Strategidirektør i NCC, Martin Manthorpe (t.v.) blev interviewet til Folkemødets populære radiostation.

Fremtiden

– Hvordan sikrer vi os, at vi får mest muligt byggeri og klimavenlige løsninger, når det gælder bygninger, vi også skal kunne holde ud at opholde os i om ti, 20 og 30 år? Hvor både anlægs- og driftsudgifter er regnet ind. Der er brug for at kigge ind i fremtiden. Vi skal lade være med at gøre, som vi gjorde i går, sagde formanden for Gate 21, Anne Grete Holmsgaard.

Gentagelseeffekten

– Se på daginstitutionsområdet. Mange kommuner har travlt både nu og i de kommende år med at bygge flere daginstitutioner. Københavns Kommune bygger stort set en ny daginstitution hver måned. Derfor burde kommunen udarbejde et koncept, som institutionerne blev opført efter. Pædagoger, børn, forældre og naboer skal selvfølgelig være med i sådan en proces, der kunne føre frem til energirigtige og sunde bygninger. Herefter ville man kunne udbyde institutionerne og opnå en gentagelseeffekt. På den måde reducerer du udgifterne til den nye institution med 25 pct. Det handler jo ikke om, at vi skal bygge, som man gjorde i det tidligere DDR. Men det er vigtigt, at vi vælger gennemtænkte løsninger, hvor vi har styr på det tekniske, at indeklimaet er gennemtænkt, at energiforbruget er optimeret etc., konstaterede Michael H. Nielsen, direktør i Dansk Byggeri.

Balancen

– Jeg mener, der er tale om en balance. Selvfølgelig kan man gå efter en gentagelseeffekt. I øjeblikket

er vi ved at reovere en række skoler, og vi har puljet skolerne, netop for at opnå en gentagelseeffekt, men man skal altid være opmærksom på, at steder og placeringer ikke er statiske størrelser. Har du fx en daginstitution, som ligger over for Glyptoteket, og du har en daginstitution i Valby i et område med masser af luft omkring husene, så står vi med to markant forskellige situationer. Ønsker vi en mangfoldig by, er det vigtigt at forstå de forskellige steders konkrete betydning for den enkelte daginstitution, understregede stadsarkitekt Tina Saaby, Københavns Kommune.

Markedet

Svaret kom prompte fra strategidirektør Martin Manthorpe, NCC.

– Hvis man i et udbud tog højde for, at den ene børnehave ligger over for Glyptoteket, og den anden ligger i Valby, så er jeg sikker på, at markedet som sådan vil konkurrere om at komme med den løsning, der passer til kommunens behov. Og hvilken aktør er mest optaget af at inddrage borgerne i forløbet, spurgte han.

Udbudspolitikken

– Kommunerne både kan og skal gå forrest, når det drejer sig om både innovation og grøn vækst. 2013 er jo valgår i kommuner og regioner. Måske skulle lokalpolitikkerne holde mere fast i, at grøn vækst kunne være et egentligt programpunkt i politikken. Holder man ikke fanen højt, når det gælder grøn vækst, så går grøn vækst i glemmebogen. Mit bud

Kulturminister Marianne Jelved (R) i samtale med adm. direktør i Dansk Arkitektur Center, Kent Martinussen.

til kommunerne kunne være, at man hurtigt ville kunne komme meget langt ved at fokusere på energirenovering, og entreprenørbranchen under ét skal udvikle flere kompetencer på det felt, vi kalder grøn vækst. Vi kunne komme et stykke ad vejen, hvis der var *lidt* større risikovillighed i den kommunale udbudspolitik. Var der det, kunne vi nå ganske langt meget hurtigt, fastslog strategidirektør Martin Manthorpe, NCC.

Energirenoveringen

Der renoveres årligt for 100 mia.kr., og renovering udgør over 50 pct. af omsætningen i bygge- og anlægsbranchen ifølge Bygherreforeningen og Grundejernes Investeringsfond.

– Alene inden for den almene boligsektor skal der energirenoveres for 36. mia. kr. frem mod 2016. Bæredygtighed kommer ind på andenpladsen, når vi spørger vores lejere, hvad de prioriterer først i deres fremtidige bolig. Der er tale om en megatrend, som vi må indrette os efter, sagde Palle Adamsen, administrerende direktør for Lejerbo.

Nytænkningen

– Universiteter i Danmark er jo offentlige, og vi påtager os gerne en rådgiverfunktion. Vi kan fx være videnspartner, associeret med den virksomhed, der vinder et udbud, og som jeg ser det, er grøn omstilling i kommunerne ikke kun noget, der handler om teknologier. Vi får ikke omstillet samfundet stærkt og hurtigt nok, hvis vi glemmer, at *borgerne* også skal omstilles, adfærden skal omstilles. Kommunernes

eksperter indenfor bygge- og anlægssektoren kunne have godt af fx at være gæstelærere på en almindelig folkeskole, ikke nødvendigvis i en gymnastiktime; men gerne i timer, hvor man arbejdede med, hvad der rent faktisk sker i kommunen, og det handler altså langtfra kun om teknologi. Udvikling er i det hele taget afhængig af, at vi tænker nyt. Vi skal have adfærdsændringer, ny teknologi, og nye måder at drive forretning på, understregede forskningsdirektør Lene Lange, Aalborg Universitet.

Initiativkataloget

– Forretningsmodeller udvikles, hvis virksomheder kan se, at der er et marked. Mon ikke det også er forklaringen på, at pensionskasserne nu interesserer sig for grøn vækst? Gjorde de ikke det, ville politikerne måske se nærmere på hvilke projekter, pensionskasserne bruger pensionskundernes penge på.

Energi-, Bygnings- og Klimaministeriet har efter et gedigent og bredt anlagt arbejde udgivet et initiativkatalog, der indeholder 75 konkrete forslag til, hvordan man kan energirenovere i Danmark. Som jeg ser det, ville kommunerne kunne hjælpe udviklingen på vej ved at lægge et politisk pres på Christiansborgpolitikkerne. Ordene i kataloget fortjener at blive omsat til handling, og i parentes bemærket: der er masser af arbejdspladser gemt i kataloget, konstaterede Martin Manthorpe.

Dagsordenen

– I kommunerne skal vi væk fra, at vi altid vælger det største og det billigste.

Vi skal have en ny dagsorden, som gør det klart, at kommunerne skal drive ny viden fremad, så vi i Danmark afprøver forskellige løsningsmuligheder. Finder vi en god løsning på en opgave eller et problem, kan den måske sælges til hele verden, men intet kommer af sig selv, sagde borgmester Henrik Rasmussen (C), Vallensbæk.

Enigheden

– Jeg begyndte at arbejde med miljø og klima for ti år siden. Vi diskuterede grundigt, om vi skulle arbejde med de to områder. De seneste fire-fem år har vi diskuteret, hvordan vi skal arbejde med miljø og klima. Der er med andre ord bred politisk enighed om, at det er den vej, vi skal gå. I kommunerne er vi nødt til at have en ambition om, at det vi kan udrette på dansk og europæisk plan, på længere sigt kan påvirke lande langt fra Danmark, som borgmester Steen Christiansen (A), Albertslund udtrykte det.

Arkitekturpolitikken

Og i Folkemødets mest spektakulære forsamlingshus, domus, tegnet af arkitekterne Kristoffer Tejlgaard og Benny Jepsen og finansieret af Boligselskabernes Landsforening lød det nærmest som om, kulturminister Marianne Jelved (R) og Dansk Arkitektur Cen-

ters adm. direktør, Kent Martinussen var enige om, at Danmark har brug for en ny arkitekturpolitik, hvor borgerinddragelse skal spille en stor rolle.

– Borgere i boligområderne føler jo ofte et stort engagement for deres nærmiljø. Vi skal som fagfolk og embedsmænd være meget skarpere på at skabe nogle begavede rammer, hvori borgerne kan være medskabere af nye byggede løsninger. Det skal en arkitekturpolitik fokusere på. Embedsmænd har en afsindig magt, men vi lever i en ny tid. Danskerne har faktisk en bred og nuanceret fornemmelse for arkitektur. Afstanden mellem eksperter og borgere skal være mindre. Borgerne skal være med i hele processen, sagde Kent Martinussen, adm. direktør i Dansk Arkitektur Center.

– Mennesket skal være i centrum. Arkitektens rolle skifter karakter. Borgerne har ret til at bestemme over deres område. I alle ender af processen skal vi være bedre til at afkode, hvad borgerne efterspørger. Tiden er ikke som den var. Vi er til for borgerne, og det skal arkitekturpolitikken afspejle. Der er et paradigmeskifte i, hvordan vi planlægger byerne. Der er brug for nye processer, hvor vi bruger erfaringerne fra de områdefornyelser, som vi har afprøvet, og fører det over i lovgivningen, sagde kulturminister Marianne Jelved (R).

Fra 1. juli 2013 og frem til begyndelsen af oktober vil en anden dome, Dome of Visions, stå på Aarhus Havn. Dome of Visions er tegnet af arkitekterne Kristoffer Tejlgaard og Benny Jepsen, NCC er bygherre. Du kan læse mere på www.domeofvisions.dk